Utjecaj turizma na javne prihode na primjeru RH

Brstilo, Petra

Undergraduate thesis / Završni rad

2018

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Split, Faculty of economics Split / Sveučilište u Splitu, Ekonomski fakultet**

Permanent link / Trajna poveznica: https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:124:636294

Rights / Prava: In copyright / Zaštićeno autorskim pravom.

Download date / Datum preuzimanja: **2024-03-28**

Repository / Repozitorij:

REFST - Repository of Economics faculty in Split

SVEUČILIŠTE U SPLITU
EKONOMSKI FAKULTET

ZAVRŠNI RAD

Utjecaj turizma na javne prihode na primjeru RH

Mentor:
Prof. dr. sc. Lidija Petrić

Student:
Petra Brstilo

Split,rujan, 2018.

SADRŽAJ

1.UVOD 1

2. POJAM I SADRŽAJ POREZA KAO JAVNIH PRIHODA 3

2.1. Definicija poreza 3

2.2 Nastanak poreza 3

2.3. Vrste poreza 4

3. OBLIK POREZNOG SUSTAVA U RH 6

3.1. Porezni sustav RH 6

3.2. Porezne reforme 9

3.3 Porezni prihodi RH 10

4.VRSTE I OBLICI POREZNIH OPTEREĆENJA U TURIZMU RH 12

4.1. Direktni porezi u turizmu 13

4.1.1 Porez na dodanu vrijednost 13

4.1.2 Turistički porezi 16

4.1.3. Boravišna pristojba 16

4.1.4. Ekološki porezi 20

4.1.5. Troškovi izdavanja viza 22

4.1.6. Trošarine 23

4.1.7. Porez na potrošnju 24

4.1.8. Carine 24

4.2. Indirektni porezi u turizmu 25

4.2.1 Porez na dobit 25

4.2.2. Porez na dohodak i prirez 26

4.2.3. Porez na kuće za odmor 29

4.2.5. Porez na tvrtku ili naziv 31

4.2.6. Porez na korištenje javnih površina 31

5.ZAKLJUČAK 33

6.LITERATURA 34

PRILOZI 38

SAŽETAK 39

SUMMARY 39

1. UVOD

Posao svake države jest provođenje različitih mjera i zadataka u svrhu podmirivanja brojnih društvenih potreba i utjecaja na privrednu stabilnost i rast. Za provođenje istih nužno je da svaka država osigura prihode putem kojih će namiriti nastale troškove provedenih poslova.

Upravo ta sredstva kojima država zadovoljava svoje javne (državne) potrebe iz svoje nadležnosti nazivamo javnim (državnim) prihodima. Pojam javnih prihoda se uglavnom poistovjećuje s porezima jer upravo oni imaju najveći udio u prihodima države.[1]Shodno tome aktivnost zemlje povećava njenu potrebu za prihodima.

Visina javnih prihoda i primanja utvrđuje se zakonom, odnosno aktom nadležnog organa. U pojedinim sustavima porezi su glavni izvor javnih prihoda i najznačajniji instrument fiskalne, socijalne, ekonomske i razvojne politike te tako označavaju najizdašniji prihod države. Također, predstavljaju i prisilna davanja državi. Za razliku od prvog oblika prikupljanja prihoda koji je predstavljao dobrovoljno davanje, danas se prikupljanje prihoda vrši kroz prisilno oporezivanja fizičkih i pravnih građana. Oporezivati se može gotovo sve, a najčešće su temeljni porezni oblici poput porez na dohodak, porez na dobit i porez na dodanu vrijednost. [2]

Predmet istraživanja

Predmet istraživanja ovog završnog rada jest analiza vrsta poreza u turizmu na primjeru RH i njihovih učinaka na različitim razinama.

Cilj istraživanja

Cilj ovog rada jest utvrđivanje i analiziranje međudnosa poreza (direktnih i indirektnih) i turističke potrošnje u RH, kao i važnost iste za razvoj gospodarstva i nacionalne ekonomije. Detaljnije će se opisati oni porezi putem kojih država u najvećoj mjeri ubire novčana sredstva za financiranje svog proračuna koja kasnije koristi za ulaganje u gospodarstvo.

---

[1]Jelčić, B., Božidar i dr. (2008): Financijsko pravo i financijska znanost, Narodne novine d.d., Zagreb.

[2] Goreta, M., Peran, B., Vukošić, K. (2016): Originarni i derivativni prihodi države, Zbronik radova Veleučilišta u Šibeniku, Šibenik

Metode rada

Prilikom istraživanja teme u završnom radu će biti korištene različite metode: induktivno-deduktivna metoda, metoda analize i sinteze, komparativna metoda, metoda deskripcije te povijesna metoda. Kao izvor podataka koristit će se dostupna literatura kao što su stručni članci, publikacije, zakoni i ostala stručna literatura.

Struktura rada

U uvodnom poglavlju opisuje se predmet istraživanja završnog rada, zatim ciljevi rada kao I metode koje su se koristile prilikom pisanja istog.

Drugo poglavlje *Pojam i sadržaj poreza kao javnih prihoda* definira sam pojam poreza, govori općenito o nastanku poreza, njegovim vrstama i glavnim obilježjima.

Treće poglavlje *Obilježja poreznog sustava RH* bavi se tematikom važeće porezne regulative u Hrvatskoj kao i reforme poreznog susatva tokom godina.

U četvrtom poglavlju *Vrste i oblici poreznih opterećenja u turizmu RH* gdje u obrađena direktna i indirektna porezna opterećena u turizmu u Hrvatskoj, navedeni su svi porezi koji spadaju u navedene grupe te je pobliže opisan način njihovog prikupljanja i visina istih.

Peto poglavlje *Zaključak*rezimira sva prethodno navedena poglavlja u jednu cjelinu i donosi zaključak s obzirom na priložene podatke.

2. POJAM I SADRŽAJ POREZA KAO JAVNIH PRIHODA

2.1. Definicija poreza

Porezi su obvezna davanja koja bez izravne i trenutačne protuusluge država uzima od osoba i poduzeća da bi prikupljenim novcem financirala javne rashode. Drugim riječima, svi moramo plaćati dio svojih prihoda državi da bi nam ona zauzvrat osigurala javne usluge kao što su obrazovanje, zdravstvena zaštita, javna sigurnost, briga za starije i siromašne članove društva i sl. Odrednica da su porezi obvezna davanja znači da jednom kad dospiju na naplatu trebaju biti i uplaćeni državi. U suprotnome država može prisilom (sudovima, policijom) ostvariti svoje pravo. Zato neki poreze nazivaju prisilnim iznuđivanjem. Putem poreza Hrvatska puni preko 90% proračuna središnje države, dok se neporeznim prihodima, kapitalnim prihodima i dotacijama koji predstavljaju ostale proračunske izvore, prikuplja preostalih 10% sredstava.[3]

Prema Benjaminu Franklinu[4] „ U ovome svijetu ništa nije sigurno osim smrti i poreza“.

2.2. Nastanak poreza

Porezi su stari koliko i civilizacija. Nema ni jedne civilizacije koja nije ubirala poreze, tako primjerice u Babilonu i Egiptu najvećim dijelom ubirali u naturi predstavljajući nužna sredstva za vođenje ratova, održavanje dvora i građevnih radova te su bili su usko vezani uz religiju, tj. uz svećenike. U staroj Grčkoj su u početku javna davanja bila neznatna te su se ubirala samo u iznimnim prilikama u povodu vjerskih obreda, praznika ili građevnih radova. Bogati sloj društva često bi davao sredstva smatrajući to časnim činom. Vremenom se broj poreznih davanja povećavao te je u 4. i 5. stoljeću prije Krista Grčka već imala dobro razvijen porezni sustav. U Rimu su javna davanja dobila na važnosti tek pojavom novca gdje posebno valja istaknuti različite vrste carina i prostojbi te u iznimnim prilikama osobne poreze i poreze na imovinu.

[3] Kesner-Škreb, M. & Kuliš D., (2010), Porezni vodič za građane, Zagreb
[4] Benjamin Franklin (1789), https://www.phrases.org.uk/meanings/death-and-taxes.html

Razvoj poreza u srednjem vijeku možemo podijeliti na tri razvojna razdoblja sustava prihoda odnosno poreznih susatva:

a) razdoblje ranog srednjeg vijeka
b) razdoblje procvata feudalizma
c) razdoblje kasnog srednjeg vijeka

Razdoblje 14. I 15. Stoljeća karakteriziraju nestalni porezi koji tek u 16. stoljeću postaju prihod s karakteristikom stalnosti, dobivaju iznimnu važnost i postaju najznačajniji izvor prihoda. Kako je tokom 19.st jačalo novčano gospodarstvo i rasle potrebe za financijskim sredstvima uvidjela se potreba svrstavanja poreza u sustav državnih prihoda te se uz dosad neposredne poreze uvode posredni porezi tzv. akcize. Uloga i značenje poreza kao instumenta čije je područje djelovanja u kapitalističkoj državi sve šire te čiji učinci sve intenzivnije utječu na strukturu socio-ekonomskih odnosa.[5]

2.3. Vrste poreza

U našim svakodnevnim aktivnostima koje obavljamo susrećemo se sa brojnim porezima poput PDV-a, poreza na promet nekretnina, trošarine i slično te stogaoporezivanje predstavlja jedan od najjednostavnijih načina putem kojih država dolazi do sredstava kojima će financirati javne rashode. Porezi sustav je sastavni dio svake države te je kao takav unikatan za svaku državu, tj. ne postoji isti porezni sustav u dvije zemlje.

Porezi se mogu podijeliti na više načina:

- prema vrsti porezne osnovice (npr. porez na dohodak, porez na potrošnju)
- prema razini državne vlasti kojoj porezni prihod pripada (npr. državni porezi, županijski porezi)
- prema tome koje kategorije stanovnika više opterećuju (npr. progresivni ili regresivni porezi)

[5] Jelčić, B. (2001): Javne financije, RRiFPlus, Zagreb, str.34.-36.

Ipak se najčešće spominje njihova podjela na **izravne** i **neizravne**.

- **Izravni porezi** su oni koje u državnu blagajnu uplaćujemo osobno ili ih za nas uplaćuje poslodavac. Ti se porezi zaračunavaju u određenom postotku na naš dohodak ili imovinu i po pravilu se ne mogu prevaliti na drugoga. To znači da onaj tko porez plaća, porez i snosi. Izravni su porezi, na primjer, porez na dohodak koji plaćamo iz plaće, autorskog honorara ili obrta te porez na dobit koji plaćaju poduzeća.
- **Neizravne poreze** ne snosi onaj tko ih uplaćuje u proračun, već ih najčešće prevaljuje na druge. Obveznici neizravnih poreza kroz cijenu svojih dobara i usluga prevaljuju teret tih poreza na krajnjeg potrošača, tj. na građane. Najpoznatiji neizravni porez jest porez na dodanu vrijednost (PDV).[6]

Tabela 1. Prikaz izravnih i neizravnih poreza u RH

Temeljni izravni porezi	Temeljni neizravni porezi
porez na dobit	porez na dodanu vrijednost
porez na dohodak	trošarine
prirez porezu na dohodak	porez na promet nekretnina

Izvor: Kesner-Škreb, M. & Kuliš D., (2010), Porezni vodič za građane, Zagreb, raspoloživo na: http://www.ijf.hr/porezni_vodic/2010.pdf

[6] Kesner-Škreb, M. & Kuliš D., (2010), Porezni vodič za građane, Zagreb

3. OBLIK POREZNOG SUSTAVA U RH

3.1. Porezni sustav RH

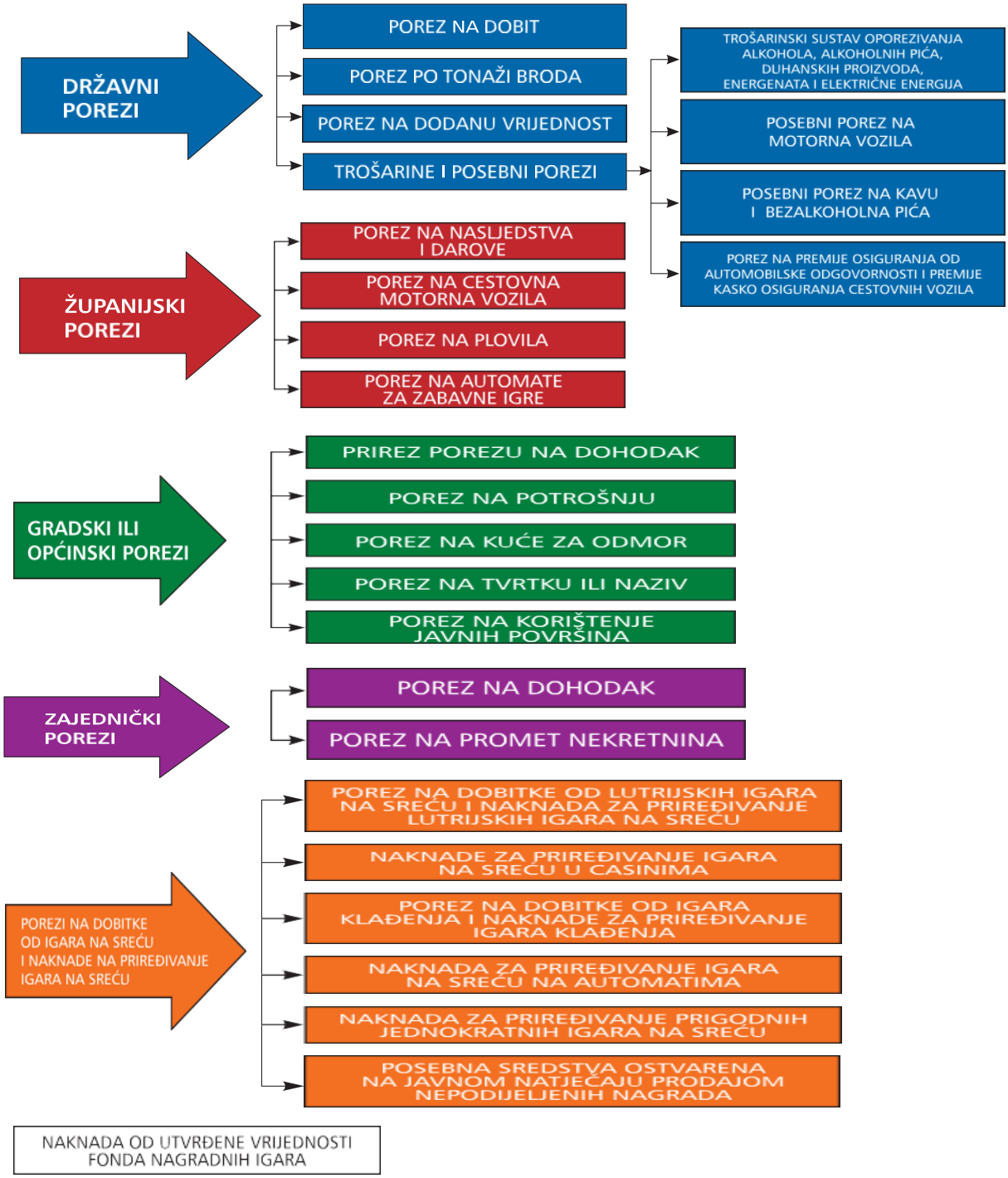

Slika 1. Prikaz hrvatskog poreznog sustava

Izvor: Ministarstvo financija, (2018): Izvješće o radu carinske uprave za 2017. godinu, Zagreb, raspoloživo na: https://carina.gov.hr/UserDocsImages//5640a//Izvje%C5%A1%C4%87e%20o%20radu%20Carinske%20uprave%20za%202017.%20godinu.pdf

Ukupnost svih poreznih oblika i načina njihova reguliranja sačinjava porezni sustav određene zemlje. On je podsustav ukupnog gospodarskog sustava i mora slijediti njegove ciljeve i zadatke. [7]

Državni porezi u cjelosti pripadaju državnom proračunu, dok županijski pripadaju županijskim proračunima i proračunu Grada Zagreba. Gradski ili općinski porezi pripadaju gradskim ili općinskim proračunima. S druge pak strane zajednički porezi dijelom pripadaju državnom proračunu, a dijelom proračunu 1) županija i gradova/općina ili 2) gradova/općina. Porezi na dobitke od igara na sreću i naknade za privređivanje igara na sreću u cijelosti pripadaju državnom proračunu. Naknada od utvrđene vrijednosti fonda nagradnih igara pripada Hrvatskom crvenom križu.[8]

U strukturi ukupnih prihoda proračuna svake države, pa tako i Republike Hrvatske, porezi zauzimaju najznačajnije mjesto. U hrvatskom poreznom sustavu imamo zajedničke i državne poreze. Zajednički porezi dijelom pripadaju državnom proračunu, a dijelom proračunima županija, gradova i općina. Državni porezi u cijelosti pripadaju državnom proračunu. [9]

Potrebno je naglasiti kako se svrha poreznog sustava ne ogleda samo u sferi prikupljanja novčanih sredstava za zadovoljavanjejavnih potreba već i u izvršenju brojnih zadataka u području ekonomskog, društvenog i političkog života. Može se zaključiti kako ne postoji jedinstveni porezni sustav koji bi se koristio u svim državama zbog brojnih okolnosti u kojima se dvije države međusobno razlikuju. Upravo iz toga razloga postoje brojni faktori koji utječu na oblikovanje poreznog sustava i provođenje porezne politike.

[7] Jurković, P. (2002): Javne financije, Masmedia, Zagreb

[8] Ministarstvo financija, (2018): Izvješće o radu carinske uprave za 2017. godinu, Zagreb raspoloživo na: https://carina.gov.hr/UserDocsImages//5640a//Izvje%C5%A1%C4%87e%20o%20radu%20Carinske%20uprave%20za%202017.%20godinu.pdf

[9] Bratić, V., Urban I. (2006): Porezni izdaci u Hrvatskoj, Institut za javne financije, Zagreb,str. 129-194

Tih faktora nema malo te su u nastavku spomenuti samo neki od njih[10]:

a) Ustavno uređenje
b) Centralizacija/ decentralizacija
c) Veličina teritorija
d) Broj stanovnika i gustoća naseljenosti
e) Demografska struktura
f) Veličina javnog sektora
g) Ekonomske integracije

Općeprihvaćene karakteristike koje mora imati moderni porezni sustav su sljedeće:[11]

a) jednostavnost, određenost i prigodnost – za poreznog obveznika jednostavan mora biti obračun iznosa poreza koji mora platiti, a također i dospijeće plaćanja.
b) prilagodljivost – porezne politike i njihova struktura moraju se moći prilagoditi novonastalim promjenama.
c) administrativna učinkovitost – troškovi porezne administracije i nadzora poreza moraju biti u primjerenom odnosu s ostvarenim prihodima od poreza. U te administrativne troškove trebali bi se uključivati i troškovi žalbenog postupka te usluge odvjetnika i poreznih savjetnika upravo zbog toga što takvi troškovi pogađaju umirovljenike, siromašnije stanovnike i male porezne obveznike.
d) neutralnost – država mora zadržati neutralnost u određenim uvjetima jer ipak se koristi fiskalnom politikom kao instrumentom usmjeravanja gospodarstva.
e) pravednost – porezni propisi i politike moraju biti pravedne, a to se postiže tek kada ih porezni obveznici kao takve prihvate. Pravednost poreza se vidi u horizontalnoj i vertikalnoj jednakosti. Načelo horizontalne jednakosti zahtijeva da se iz istog iznosa dohotka plaća isti iznos poreza. Načelo vertikalne jednakosti zahtijeva da se iz veće ekonomske snage plaća i relativno veći iznos poreza.

[10] Jelčić, B. (2001): Javne financije, RRiFPlus, Zagreb, str. 210.-212.
[11] Spajić, F. (2000): Porezni sustav u Hrvatskoj, Hrvatska zajednica računovođa i financijskih djelatnika, Zagreb

3.2. Porezne reforme

Porezni sustav svake države, pa tako i Republike Hrvatske, nije trajan ni vječan. Svaki porezni sustav podložan je manjim ili većim promjenama, s tim da se novim zakonskim rješenjima u pravilu nastoji postići što veća efikasnost i jednostavnost ubiranja poreza. Da bi se to postiglo, nužna je suglasnost svihzainteresiranih poduzetnika, političkih stranaka, interesnih skupina, udruga i sl. Česte izmjene poreznih propisa u Republici Hrvatskoj rezultirale su poreznom nestabilnošću i nesigurnošću, kako postojećih poreznih obveznika, tako i potencijalnih novih investitora.U svijetu nema dvije države koje imaju isti sustav oporezivanja.[12]

Hrvatska je početkom 1990-ih, poput brojnih drugih tranzicijskih zemalja, doživjela poreznu reformu, ponajprije zbog novostvorene samostalnosti i potreba uspostave novoga, tržišno orijentiranog sustava, usklađenoga s poreznim sustavima u razvijenim zemljama.[13]

Pripreme za sveobuhvatnu reformu fiskalnog sustava mogle su se naslutiti početkom 1992. godine. U okviru toga porezni sustav je okarakteriziran prilagodbama naslijeđenog poreznog sustava za transformaciju društvenog u privatno vlasništvo. Međutim, zaključak Ministarstva financija Republike Hrvatske bio je da je popravljanje i prilagođavanje "naslijeđenih" zakona o oporezivanju neprimjereno te je odlučeno da se izgradi novi porezni sustav temeljen na iskustvima i načelima zapadnih zemalja koje imaju razvijeno tržište i političku demokraciju. Za taj posao bili su angažirani njemački stručnjaci čiju je grupu predvodio prof. dr. Rose Manfred. Reforma poreznog sustava provedena je u dvije faze. U prvoj fazi definirani su načini oporezivanja fizičkih osoba i pravnih subjekata te je reorganizirana porezna administracija dok su u drugoj fazi bili definirani posredni porezi te uvođenje poreza na dodanu vrijednost. [14]Porezna reforma u Hrvatskoj iz 1994. godine orijentirala se na izravne poreze, reformu Porezne uprave, te je završena uvođenjem poreza na dodanu vrijednost početkom 1998. godine.[15] S obzirom da je početak porezne reforme započeo 1992. može se reći da je porezni sustav Republike Hrvatske još uvijek relativno mlad, te da još uvijek postoji dovoljno mjesta za određene promjene i prilagodbe.

---

[12] Valić, D. (2017): Najznačajnije izmjene hrvatskog poreznog sustava, Zbronik radova veleučilišta u Šibeniku, Šibenik

[13]Bratić, V., Urban I. (2006): Porezni izdaci u Hrvatskoj, Institut za javne financije, Zagreb, str 129.-194.

[14] Dražić, I. (2005), Usklađenost računovodstvenih i poreznih propisa Hrvatske sa zemljama Europske Unije, Magistarski rad, Ekonomski fakultet Zagreb, Sveučilište u Zagrebu

[15]Bratić, V., Urban I. (2006): Porezni izdaci u Hrvatskoj, Institut za javne financije, Zagreb, str 129.-194.

3.3. Porezni prihodi RH

Porezi su najizdašniji proračunski prihod.Od ukupnih 116,8 mlrd. kuna, koliko su 2016. iznosili ukupni prihodi državnog proračuna, porezima i doprinosima je prikupljeno nešto više od 93.9 mlrd. kuna. Tako su oni u proračun donijeli preko 81% ukupnih proračunskih sredstava. Ostali prihodi napunili su proračun sa nešto manje od 20% sredstava. U proračun kao što je i očekivano najviše dopridonosi PDV (63,07%), socijalni doprinosi (30,95%). Prihod od poreza na imovinu i ostalih poreza je malen.

Tabela 2. Prikaz ukupnih poreznih prihoda u 2016.godini

	mlrd kuna
Prihodi od poreza	**71.691.496.599**
Porez i prirez na dohodak	**2.231.999.100**
Porez na dobit	**7.187.976.611**
Porezi na imovinu	**184.139.864**
Porezi na robu i usluge	**61.665.999.802**
Porez na dodanu vrijednost	45.218.467.037
Porez na promet	193.961.385
Posebni porezi i trošarine	14.752.335.309
Ostali porezi na robu i usluge	372.929.669
Porez na dobitke od igara na sreći i ostali porezi od igara na sreću	326.735.117
Naknade za priređivanje igara na sreću	**801.571.285**
Porezi na međunarodnu trgovinu i transakcije	**404.876.433**
Ostali prihodi od poreza	**16.504.789**
Doprinosi	**22.194.306.700**

Izvor: Sabor Republike Hrvatske (2016): Obrazloženje ostvarenja prihoda i primitaka, rashoda i izdataka državnog proračuna Republike Hrvatske u 2016. godini, Zagreb, raspoloživo na file:///C:/Users/Hp/Downloads/7_OBRAZLOZENJE_OSTVARENJA_PRIHODA_RASHODA%20(6).pdf

Na temelju podataka navedenih u prethodnoj tabeli[16] izrađena je nova tabela koja jasno prikazuje udio poreza u ukupnom poreznom prihodu RH 2016.godine. Kao što je vidljivo najveći udio bilježi porez roba i usluga od 86,02%, u taj postotak ubrajamo prihode ostvarene od PDV-a, trošarina, poreza na promet porez na dobitke igara na sreću i ostale poreze.

Tabela 3. Prikaz udjela poreza u ukupnom poreznom prihodu

	UDIO
Prihodi od poreza	100
Porez i prirez na dohodak	3.11
Porez na dobit	10.01
Porezi na imovinu	0.27
Porezi na robu i usluge	86.02
Porezi na međunarodnu trgovinu i transakcije	0.56
Ostali prihodi od poreza	0.024

Izvor: Izrada autora, pripremljeno prema: https://vlada.gov.hr/UserDocsImages//Sjednice/2017/10%20listopad/64%20sjednica%20Vlade%20Republike%20Hrvatske//64%20-%201.4.pdf

Porezni prihodi u 2017. godini projicirani su u iznosu od 72,8 milijardi kuna dok su oni u 2018. godini projicirani u iznosu od 75,3 milijarde kuna. U narednim godinama očekuje se daljnji rast prihoda od poreza te su oni za 2019. projicirani u iznosu od 77,8 milijardi kuna, odnosno uz međugodišnji rast od 3,3%, dok se u 2020. godini očekuju u iznosu od 80,5 milijardi kuna i bilježe rast od 3,4%. [17]

[16] Sabor Republike Hrvatske (2016): Obrazloženje ostvarenja prihoda i primitaka, rashoda i izdataka državnog proračuna Republike Hrvatske u 2016. godini, Zagreb, raspoloživo na file:///C:/Users/Hp/Downloads/7_OBRAZLOZENJE_OSTVARENJA_PRIHODA_RASHODA%20(6).pdf

[17] Vlada Republike Hrvatske (2017): Obrazloženje državnog proračuna i financijskih planova izvanproračunskih korisnika za 2018. i projekcije za 2019. i 2020. godinu, Zagreb, raspoloživo na: https://vlada.gov.hr/UserDocsImages//Sjednice/2017/10%20listopad/64%20sjednica%20Vlade%20Republike%20Hrvatske//64%20-%201.4.pdf

4. VRSTE I OBLICI POREZNIH OPTEREĆENJA U TURIZMU RH

Poznato je kako u današnje vrijeme turizam uzima sve veći zamah te uvelike doprinosi konkurentnosti i razvoju pojedine zemlje. Brza dinamika razvoja turima potiče stvaranje novih destinacija, inovacija, vrsta putovanja te zahtjeva stvaranje adekvatne strategije kako bi se pratili svi pomaci i otklonuli mogući nedostaci. Razvojem društva i brojnih tehnoloških napredaka uvelike se utječe na povećanje prihoda od turizma, no problem se javlja u trenutku kada dolazi do neravnoteže između gospodarskog razvoje pojedine zemlje i razvoja turzima. Turizam je od iznimnog značaja za hrvatsko gospodarstvo što se ogleda u činjenici da je devizni prihod od turizma u 2016.godinio iznosio 18,1% BDP-a što predstavlja najveći omjer u EU, što upućuje na nedovoljno diferenciranu gospodarsku strukuturu Hrvatske. [18] Ovako visoki postotak aludira na to da je cjelokupno gospodarstvo Hrvatske uveliko ovisno o turističkoj djelatnosti što ujedno upućuje na nerazvijenost ostalih sektora.

Turizam kao jedna od najznačajnijih gospodarskih, kulturnih i socijalnih djelatnosti našeg vremena ima velike implikacije na gospodarski i socijalni razvoj Republike Hrvatske sada i u predstojećem razdoblju. Hrvatska je kao mediteranska i srednjoeuropska zemlja, bogata izuzetnim prirodnim resursima, koji sa vrlo sposobnim i obrazovanim turističkim djelatnicima, čine izuzetne mogućnosti za znatno povećanje inozemnog turističkog prometa.
Porezi u turizmu se prikupljaju na državnoj, županijskoj i lokalnoj razini. Oporezivanje u turizmu trebalo bi zahvaćati samo one subjekte na turističkom tržištu koji intenzivno koriste javna dobra i javne usluge, dok bi glavna svrha prikupljanja trebala ići u pravcu maksimiziranja blagostanja na turističkom receptivnom području.[19]

Kada se govori o poreznim opterećenjima u turizmu riječ je o direktnim i indirektnim poreznim opterećenjima:

[18]Hrvatska gospodarska komora (2017): Turizam u 2016.godini, Zagreb, raspoloživo na: https://www.hgk.hr/documents/aktualna-tema-turizam-u-20165899d9633ad81.pdf

[19] Kesar, O. (2006): Ekonomski učinci turističke potrošnje, doktorska disertacija; Ekonomski fakultet u Zagrebu, Sveučilište u Zagrebu

Direktna porezna davanja u sferi turizma obuhvaćaju:

- Porez na dodanu vrijednost
- Turističke poreze
- Troškove izdavanja viza
- Trošarine
- Porez na potrošnju i jedan dio carina
- Ostale poreze i naknade

Indirektna porezna davanja u sferi turizma obuhvaćaju:

- Porez na kuće
- Porez na dohodak i prirez
- Porez na dobit
- Porez na tvrtku ili naziv
- Porez na korištenje javnih površina
- Prostali dio carina i ostalo

U nastavku će se obraditi neki od navedenih poreza, odredit će se njihov iznos prema posljednjim dostupnim podacima, te pobliže objasniti njihova problematika i način prikupljanja.

4.1. Direktni porezi u turizmu

4.1.1. Porez na dodanu vrijednost

Porez na dodanu vrijednost je postupno ugrađen u sve države članice Europske unije, a ubrzo su ga počele uvoditi i države koje nisu bile članice. Danas se primjenjuje kao oblik oporezivanja finalne potrošnje u svim zemljama u svijetu, izuzev u samo nekoliko federativnih država među koje se ubraja i SAD. [20]

Porez na dodanu vrijednost jedna je od ključnih odrednica porezne politike u turizmu, te u

[20]Šimović, J., Šimović, H. (2006): Fiskalni sustav i fiskalna politika Europske unije, Zagreb

Hrvatskoj iznosi 25% dok se snižena stopa od 13% primjenjuje za

- usluge smještaja ili smještaja s doručkom, polupansiona ili punog pansiona u hotelima ili objektima slične namjene, uključujući smještaj za vrijeme odmora, iznajmljivanje prostora u kampovima za odmor ili u mjestima određenima za kampiranje te smještaj u plovnim objektima nautičkog turizma
- usluge pripremanja hrane i obavljanje usluga prehrane u ugostiteljskim objektima, te pripremanje i usluživanje bezalkoholnih pića i napitaka, vina i piva u tim objektima

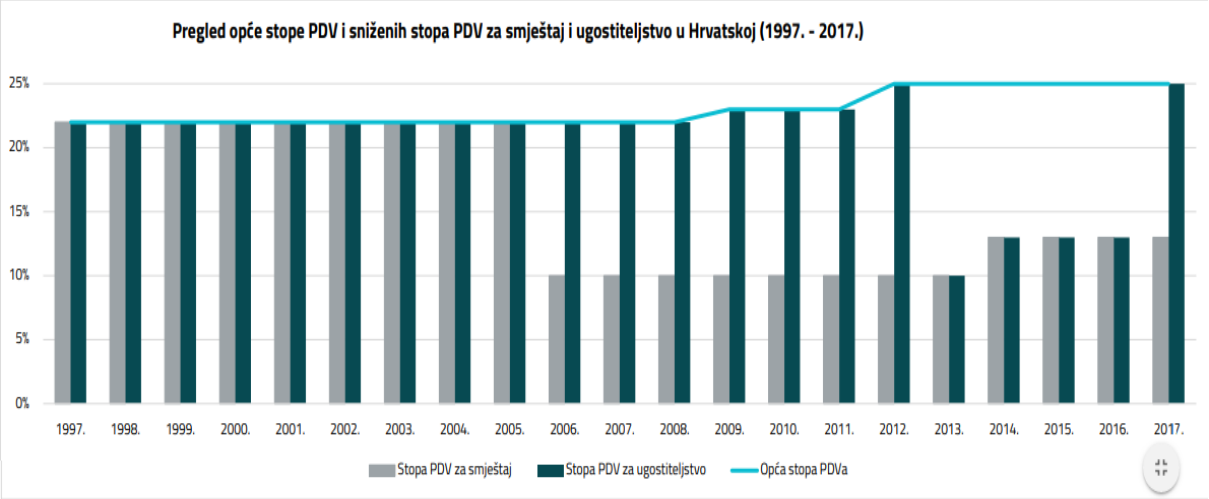

Slika 2: Pregled opće stope PDV i sniženih stopa PDV

Izvor: Hrvatska gospodarska komora (2018): Analiza utjecaja stope PDV-a na konkurentnost djelatnosti smještaja i ugostiteljstva Hrvatske 2018., Sveučilište Jurjaj Dobrila, Pula, raspoloživo na:https://www.hgk.hr/documents/hgkanaliza-pdv-smjestaj-ugostiteljstvo5a7dc017053b5.pdf

U djelatnosti smještaja, primjenjivala se opća PDV stopa od uvođenja PDV-a 1998. godine sve do 2001. godine kada je za usluge organiziranih boravaka koje se plaćaju doznakama iz inozemstva uvedena nulta stopa, a 2006. godine, stopa PDV za sve usluge smještaja snižena je na 10%, te je u 2014. povišena na 13%. Za djelatnost pripreme i usluživanja hrane i pića standardna stopa PDV se primjenjivala sve do 2013. kada je snižena na 10% (uz zadržavanje PDV-a na žestoka alkoholna pića na standardnoj stopi od 25%), a 2014. je povišena na 13%. Od 1.1.2017. godine uvedena je stopa PDV na ugostiteljske usluge (vanpansionske) od 25%.[21]

[21]Hrvatska gospodarska komora (2018): Analiza utjecaja stope PDV-a na konkurentnost djelatnosti smještaja i ugostiteljstva Hrvatske 2018., Sveučilište Jurjaj Dobrila, Pula, raspoloživo na https://www.hgk.hr/documents/hgkanaliza-pdv-smjestaj-ugostiteljstvo5a7dc017053b5.pdf

Pregledom općih i sniženih stopa PDV-a u EU zemljama utvrđeno je da PDV na smještaj i ugostiteljstvo u državama EU pokazuje da višu stopu na usluge smještaja od Hrvatske imaju samo Češka, Slovačka, Velika Britanija, Mađarska i Danska. Hrvatska uz Dansku ima najvišu stopu PDV-a na ugostiteljske usluge (25%) u Europi.[22]

Country	Standard VAT rate		
Austria	20%	13%	10%
Belgium	21%	6%	12%
Bulgaria	20%	9%	20%
Croatia	25%	13%	25%
Cyprus	19%	9%	9%
Czech Republic	21%	15%	15%
Denmark	25%	25%	25%
Estonia	20%	9%	20%
Finland	24%	10%	14%
France	20%	10%	10%
Germany	19%	7%	19%
Greece	24%	13%	24%
Hungary	27%	18%	18%
Iceland	24%	11%	11%
Ireland	23%	9%	9%
Italy	22%	10%	10%
Latvia	21%	12%	21%
Liechtenstein	8%	3,8%	8%
Lithuania	21%	9%	21%
Luxembourg	17%	3%	3%
Malta	18%	7%	18%
Netherlands	21%	6%	6%
Norway	25%	10%	25%
Poland	23%	8%	8%
Portugal	23%	6%	13%
Romania	19%	9%	9%
Slovakia	20%	20%	20%
Slovenia	22%	9,5%	9,5%
Spain	21%	10%	10%
Sweden	25%	12%	12%
Switzerland	8%	3,8%	8%
Turkey	18%	8%	8%
United Kingdom	20%	20%	20%

Source: HOTREC National Associations, EU Commission, vatlive.com

Slika 3: Pregled općih i sniženih stopa PDV-a u EU zemljama

Izvor: HOTREC, (2017): Report on the benefits of low VAT on job creation and competitiveness in the European Union, raspoloživo na: https://www.greaterlincolnshirelep.co.uk/assets/documents/HOTREC_-_The_benefits_of_low_VAT.pdf

[22] HOTREC, (2017): Report on the benefits of low VAT on job creation and competitiveness in the European Union, raspoloživo na: https://www.greaterlincolnshirelep.co.uk/assets/documents/HOTREC_-_The_benefits_of_low_VAT.pdf

4.1.2. Turistički porezi

Pod turističkim se porezima kao skupnim nazivom podrazumijevaju sljedeći oblici:

- Pristojbe zračnih luka
- Porez na usluge noćenja (boravišne pristojbe)
- Porez pri izlasku iz zemlje
- Porez pri ulasku iz zemlje
- Posebne turističke destinacije (ekološki porezi)
- Posebni porezi na prodaju[23]

Od navedenih turističkih poreza je u nastavku objašnje porez na usluge noćenja tj. boravišna pristojba kao jedan od najznačajnijih turističkih poreza.

4.1.3. Boravišna pristojba

Jedan od najznačajnijih turističkih poreza svakako je porez na usluge noćenja točnije boravišna pristojba. Boravišna pristojba je prihod turističkih zajednica kojom se one koriste za izvršavanje svojih zadaća i za svoje poslovanje sukladno godišnjem programu rada i financijskom planu.

Boravišnu pristojbu plaćaju:

- osobe koje u turističkoj općini ili gradu u kojem nemaju prebivalište koriste uslugu smještaja u smještajnom objektu u kojem se obavlja ugostiteljska djelatnost
- osobe koje pružaju usluge smještaja u domaćinstvu ili seljačkom domaćinstvu
- vlasnik kuće ili stana za odmor u turističkoj općini ili gradu, koji nije smještajni objekt u smislu ovoga Zakona, za sebe i sve osobe koje noće u toj kući ili stanu
- vlasnik plovila koje nije plovni objekt nautičkog turizma u smislu ovoga Zakona, za sebe i sve osobe koje noće na tom plovilu u turističke svrhe[24]

[23] Petrić, L., Šimundić, B., Pivčević, S. (2017): Ekonomika turizma, Ekonomski fakultet, Split
[24]Zakon o boravišnoj pristojbi, NN 152/08, 59/9, 97/13, 158/13, 30/14, raspoloživo na: https://www.zakon.hr/z/662/Zakon-o-boravi%C5%A1noj-pristojbi

Zakonom o boravišnoj pristojbi se uređuje obveza plaćanja boravišne pristojbe, način utvrđivanja visine boravišne pristojbe, raspoređivanje prikupljenih sredstava boravišne pristojbe, rokovi i način naplate i uplate boravišne pristojbe, prijava i odjava turista te druga pitanja vezana za prikupljanje i raspoređivanje boravišne pristojbe i evidenciju turističkih noćenja u Republici Hrvatskoj.[25]Od ukupno prikupljenih sredstava boravišne pristojbe, 1% se doznačuje Hrvatskom Crvenom križu, 2,5% za projekte i programe na turistički nerazvijenim područjima, 24,1% Hrvatskoj turističkoj zajednici, 9,7% turističkim zajednicama županija, 43,9% turističkim zajednicama općina/gradova/mjesta i 18,8% općinama i gradovima.[26]

Boravišna pristojba se naplaćuje po unaprijed dogovorenom cjeniku koji se objavljuje svake godine i koji je međusobno razlikuje s obzirom na regiju u kojoj se primjenjuje.Visina boravišne pristojbe za 2018. godinu u Republici Hrvatskoj utvrđuje se u sljedećim iznosima prikazanim u tablicama.

Tabela 4. Boravišna pristojba za 2018. godinu u Republici Hrvatskoj

Razred turističkog mjesta	Boravišna pristojba u kunama po osobi i noćenju		
	Za razdoblje		
	I. glavna sezona	II. predsezona i posezona	III. izvansezona
A	8,00	6,00	5,00
B	7,00	5,00	4,00
C	5,50	4,00	3,00
D i ostala nerazvrstana mjesta	4,50	3,00	2,50

Izvor: Vlada Republike Hrvatske (2017), Uredba o utvrđivanju boravišne pristojbe za 2018. Godinu, Zagreb, raspoloživo na: http://www.krk.hr/docs/tzokrk2015HR/documents/344/2.1/Original.html

Podaci iz tablica 4. odnose se na osobe koje koriste uslugu smještaja u smještajnom objektu u kojem se obavlja ugostiteljska djelatnost u turističkoj općini ili gradu u kojem nemaju prebivalište. [27]

[25] Puškar, I., Vitner Marković, S. (2012): Uloga boravišne pristojbe u poslovanju turističkih agencija u Republici Hrvatskoj, Zbornik veleučilišta u Karlovcu, Karlovac

[26] Ministarstvo turizma (2015): Prijedlog zakona o izmjenama i dopunama zakona o boravišnoj pristojbi s konačnim prijedlogom zakona, Zagreb, raspoloživo na: file:///C:/Users/Hp/Downloads/3a%20-%20Prijedlog%20zakona%20o%20izmjenama%20i%20dopunama%20Zakona%20o%20boravi%C5%A1noj%20pristojbi,%20s%20kona%C4%8Dnim%20prijedlogom%20zakona%20(1).pdf

[27] Vlada Republike Hrvatske (2017), Uredba o utvrđivanju boravišne pristojbe za 2018. Godinu, Zagreb, raspoloživo na: http://www.krk.hr/docs/tzokrk2015HR/documents/344/2.1/Original.html

Tabela 5. Boravišna pristojba za pružaje usluga smještaja u domaćinstvu ili seoskom domaćinstvu

Razred turistiĂŤkog mjesta	Koeficijent	Iznos u kunama
A	1,00	300,00
B	0,85	255,00
C	0,70	210,00
D i ostala nerazvrstana mjesta	0,50	150,00

Izvor:Vlada Republike Hrvatske (2017), Uredba o utvrđivanju boravišne pristojbe za 2018. Godinu, Zagreb, raspoloživo na http://www.krk.hr/docs/tzokrk2015HR/documents/344/2.1/Original.html

Podaci iz tablice 5. odnose se na osobe koje pružaju usluge smještaja u domaćinstvu ili seljačkom domaćinstvu te su kao takvi dužni platiti određenu visinu boravišne pristojbe navedenu u važećem cjeniku za tekuću godinu. Utvrđuje se u iznosu od 300,00 kuna po krevetu te ovisi o koeficijentu razreda turističkog mjesta. [28]

Tabela 6. Boravišna pristojba za vlasnika kuće ili stana za odmor

Razred turističkog mjesta	Boravišna pristojba u kunama	
	za dva člana (po osobi)	za svakog sljedećeg člana (po osobi)
A	60,00	25,00
B	45,00	20,00
C	40,00	15,00
D	30,00	12,00

Izvor: Vlada Republike Hrvatske (2017), Uredba o utvrđivanju boravišne pristojbe za 2018. Godinu, Zagreb, raspoloživo na http://www.krk.hr/docs/tzokrk2015HR/documents/344/2.1/Original.html

Podaci iz tablice 6. odnose se na vlasnika kuće ili stana za odmor u turističkoj općini ili gradu, koji nije smještajni objekt u smislu Zakona te ju može platiti za sebe i za članove obitelji u paušalnom iznosu navedenom u tablici. [29]

[28]Vlada Republike Hrvatske (2017), Uredba o utvrđivanju boravišne pristojbe za 2018. Godinu, Zagreb, raspoloživo na http://www.krk.hr/docs/tzokrk2015HR/documents/344/2.1/Original.html

[29] Ibid

Tabela 7. Boravišna pristojba za osobe koje plaćaju noćenje na plovilima

Duljina plovila	Vremensko razdoblje	Iznos u kunama
5 – 9 metara	do 8 dana	130,00
	do 15 dana	240,00
	do 30 dana	400,00
	do 90 dana	950,00
	do 1 godine	2.000,00
9 – 12 metara	do 8 dana	400,00
	do 15 dana	700,00
	do 30 dana	1.200,00
	do 90 dana	2.900,00
	do 1 godine	5.800,00
12 – 15 metara	do 8 dana	500,00
	do 15 dana	950,00
	do 30 dana	1.600,00
	do 90 dana	3.850,00
	do 1 godine	7.700,00
15 – 20 metara	do 8 dana	650,00
	do 15 dana	1.200,00
	do 30 dana	2.000,00
	do 90 dana	4.800,00
	do 1 godine	9.600,00
Preko 20 metara	do 8 dana	950,00
	do 15 dana	1.800,00
	do 30 dana	3.000,00
	do 90 dana	7.200,00
	do 1 godine	14.500,00

Izvor: Vlada Republike Hrvatske (2017), Uredba o utvrđivanju boravišne pristojbe za 2018. Godinu, Zagreb, raspoloživo na http://www.krk.hr/docs/tzokrk2015HR/documents/344/2.1/Original.html

Podaci iz tablice 7. odnose se na posljednju grupu obveznika plaćanja boravišne pristojbe, točnije na vlasnika plovila koje nije plovni objekt nautičkog turizma u smislu Zakona, za sebe i sve osobe koje noće na tom plovilu u turističke svrhe.[30]

Ukupno ostvareni prihodi od boravišne pristojbe u 2017. godini iznose 278.836.245,00 kn. Iz tablice je vidljivo kako su prihodi od boravišne pristojbe veći od plana za tu istu godinu. Boravišne pristojbe za osobe koje u turističkoj općini ili gradu u kojem nemaju prebivalište koriste uslugu smještaja u smještajnom objektu u kojem se obavlja ugostiteljska djelatnost u iznosu od 103.807.111,00 kn, što predstavlja realizaciju od 100 % u odnosu na plan. Boravišne pristojbe za putnike koji koriste uslugu noćenja na plovnom objektu nautičkogturizma (charter, cruising) u iznosu od 13.000.000,00 kn.Boravišne pristojbe za razvojne iznose 10.800.367,00 kn.[31]

[30] Ibid

[31] Hrvatska turistička zajednica, (2018): Godišnje financijsko izvješće za 2017. Godinu, Zagreb, raspoloživo na: https://www.htz.hr/sites/default/files/2018-04/Godi%C5%A1nje%20financijsko%20izvje%C5%A1%C4%87e%20za%202017.%20godinu.pdf

Tabela 8. Izvor prihoda HTZ-a u 2017.godini

RB	IZVORI PRIHODA	PLAN 2017	IZMJENE I DOPUNE 2017	IZVRŠENJE 2017	UDIO % IZVRŠENJE	INDEKS IZVRŠENJE/ IZMJENE
1.	**Boravišna pristojba**	**123.500.000**	**127.100.000**	**127.607.478**	**45,8**	**100**
1.1.	Boravišna pristojba	99.500.000	103.350.000	103.807.111	37,2	100
1.2.	BP za nerazvijene	11.000.000	10.750.000	10.800.367	3,9	100
1.3.	BP nautika	13.000.000	13.000.000	13.000.000	4,7	100
2.	**Članarina**	**65.300.000**	**63.200.000**	**62.910.307**	**22,6**	**100**
2.1.	Članarina	48.600.000	47.100.000	46.878.261	16,8	100
2.2.	Članarina za nerazvijene	16.700.000	16.100.000	16.032.046	5,7	100
3.	**Državni proračun**	**44.000.000**	**49.772.081**	**49.772.081**	**17,8**	**100**
4.	**Ostali prihodi**	**7.900.000**	**7.800.000**	**8.072.707**	**2,9**	**103**
4.1.	Prihod od refundacije za nastupe na sajmovima	6.700.000	6.900.000	7.137.526	2,6	103
4.2.	Ostali prihodi	1.200.000	900.000	935.181	0,3	104
5.	**Preneseni prihodi iz prethodne godine**	**18.412.500**	**19.579.548**	**19.579.548**	**7,0**	**100**
6	**Povrat sredstava EU (HDT)**	**0**	**0**	**2.996.259**	**1,1**	**-**
7	**Prihodi udruženog oglašavanja i strateških projekata nakon podmirenja ugovornih obveza**	**0**	**7.897.865**	**7.897.865**	**2,8**	**100**
	UKUPNO	**259.112.500**	**275.349.494**	**278.836.245**	**100**	**101**

Izvor: Hrvatska turistička zajednica, (2018): Godišnje financijsko izvješće za 2017. Godinu, Zagreb, raspoloživo na: https://www.htz.hr/sites/default/files/201804/Godi%C5%A1nje%20financijsko%20izvje%C5%A1%C4%87e%20za%202017.%20godinu.pdf.

4.1.4. Ekološki porezi

Prema definiciji EU/ OECD-a ekološki porez je oblik poreza kod kojeg je porezna osnovica izražena u fizičkim jedinicama materije i dokazan je njezin negativan utjecaj na okoliš. [32] Tri osnovne kategorije ekoloških poreza u Europskoj uniji a time i Hrvatskoj su:

1. porez na energente
2. porez na transport
3. porez na zagađenja i prirodne izvore.

Porez na kavu, pivo, cigarete, alkohol i bezalkoholna pića opterećuje gospodarsku snagu građanina pojedinca/ turista koji je potrošač tih proizvoda. Međutim, porez na potrošnju nafte i naftnih derivata, ili porez na bilo koji drugi izvor energije, prelazi svojim djelovanjem granice osobne potrošnje. Nafta i njezini derivati po svojoj su prirodi izvori energije koji se koriste za proizvodnju u pravilu svih proizvoda. Stoga je porez na naftu oblik poreza na energiju, a ne porez na osobnu potrošnju. Kao porez na energiju on uzrokuje porast cijena

[32] Šimurina, N. (2014): Ekološki porezi i najnoviji trendovi u međunarodnom oporezivanju, Zagreb, raspoloživo na: http://web.efzg.hr/dok/fin/nsokol//5%20Ekolo%C5%A1ki%20porezi_15%20pptx.pdf

svih onih proizvoda za čiju se proizvodnju nafta koristi, čime smanjuje konkurentnost poduzetnika-proizvođača tih proizvoda. Pravna osnova za oporezivanje energenata (energije) u Republici Hrvatskoj je Zakon o trošarinama, Pravilnik o trošarinama, Pravilnik o uvjetima i načinu oslobođenja od plaćanja trošarine na energente koji se koriste kao pogonsko gorivo za plovidbu, Uredba o visini trošarine za unp-ukapljeni naftni plin,Uredba o visini trošarine na motorne benzine, plinsko ulje i kerozin za pogon, Pravilnik o podnošenju trošarinskih obrazaca i obrazaca posebnih poreza uporabom sustava elektroničke razmjene podataka.Svi navedeni zakonski i podzakonski propisi usklađeni su s pravnom stečevinom Europske unije.

Ekološki porezi uvode se u porezne sustave suvremenih zemalja s ciljem da se njihovom primjenom utječe na ponašanje gospodarskih subjekata i fizičkih osoba. Ekološki porezi trebali bi rezultirati poboljšanjem, odnosno sprečavanjem pogoršanja čovjekova okoliša. Kao instrumenti politike zaštite okoliša imaju tri uloge: ulogu internalizacije eksternih troškova, odgojnu ulogu i ulogu financiranja. Drugim riječima, suvremena politika zaštite okoliša treba ostvariti ciljeve održivog gospodarskog razvoja, zaštite ekosustava, očuvanja bioraznolikosti i globalne ekološke ravnoteže jer znamo da je čovjekov okoliš javno dobro.[33]Sasvim je izvjesno da se turizam (a time i hotelijerstvo), koji svoje poslovanje temelji prvenstveno na najrazličitijim prirodnim (i kulturnim) resursima mora pridržavati osnovnih načela zaštite deklariranih u svakom od spomenutih zakona, a napose Zakona o zaštiti okoliša (NN br. 82/1994). Prema ovom zakonu (čl. 50. i 51) svi pravni subjekti (pa tako i hoteli), dužni su odgovarati za štetu nastalu onečišćenjem ukoliko su je uzrokovali svojim djelovanjem ili propustom. U hotelu to može biti npr. izlijevanje nafte, mazuta, fekalija u vode, curenje plina u atmosferu, rasipanje azbestne prašine itd. U takvom slučaju hotel ne samo da podmiruje vlastitu štetu, nego i sve troškove nastale poduzimanjem mjera za otklanjanje onečišćenja.[34]

[33] Šinković, Z., (2013): Ekološki porezi, Zbornik radova Pravnog fakulteta, Split

[34] Petrić, L. (1999): Eko-hotel- u prilog strategiji održivog razvoja turizma, Sveučiliste u Splitu, Ekonomski fakultet Split

4.1.5. Troškovi izdavanja viza

Viza predstavlja pisani dokument koji omogoćuje ulazak i boravak u stranoj državi. Republika Hrvatska od 1. srpnja 2013. godine, kao država članica Europske unije, primjenjuje zajedničku viznu politiku Unije u dijelu koji se odnosi na zajednički vizni režim. Viza omogućuje tranzit kroz ili namjeravani boravak na području Hrvatske u trajanju do 90 dana u svakom razdoblju od 180 dana, te tranzit kroz međunarodni tranzitni prostor zračnih luka u Hrvatskoj. Razlikujemo 2 vrste viza:

- zrakoplovna- tranzitna viza (viza A)
- kratkotrajna viza (viza C) [35]

Kratkotrajna viza se izdaje za jedan, dva ili više tranzita s duljinom odobrenog boravka potrebnom za tranzit.Isto tako, kratkotrajna viza izdaje se za jedan, dva ili više ulazaka na područje Republike Hrvatske u svrhu turističkog, poslovnog, osobnog ili drugog putovanja. Rok valjanosti takve kratkotrajne vize ne može biti dulji od pet godina i ovisi o okolnostima putovanja stranaca u Republiku Hrvatsku.Neprekidan boravak, odnosno ukupno trajanje uzastopnih boravaka stranca s kratkotrajnom vizom u Republici Hrvatskoj ne može biti dulje od tri mjeseca u svakom šestomjesečnom razdoblju od datuma prvog ulaska.

Zrakoplovno- tranzitna viza se izdaje strancu koji za vrijeme međupristajanja u zračnoj luci u Republici Hrvatskoj ne napušta međunarodni tranzitni prostor ili zrakoplov ne treba viza.Iznimno, Vlada Republike Hrvatske može odrediti da državljani određenih država te nositelji putnih isprava koje su izdala nadležna tijela tih država trebaju zrakoplovno-tranzitnu vizu.Ona se izdaje strancu za jedan ili više prolazaka kroz međunarodni tranzitni prostor zračne luke, s rokom valjanosti do šest mjeseci.

Stranac je dužan pribaviti vizu prije ulaska u Republiku Hrvatsku, u nadležnoj diplomatskoj misiji/konzularnom uredu Republike Hrvatske, ili diplomatskoj misiji odnosno konzularnom uredu s kojim je Republika Hrvatska sklopila ugovor o zastupanju u izdavanju viza. Zahtjev za izdavanje vize podnosi se najranije tri mjeseca prije namjeravanog putovanja.[36]

---

[35]https://gov.hr/

[36]Ministarstvo vanjskih i europskih poslova, Pregled viznog sustava, raspoloživo na: http://www.mvep.hr/hr/konzularne-informacije/vize/pregled-viznog-sustava0/

4.1.6. Trošarine

Na potrošnju određenih proizvoda kao što su alkohol, cigarete ili benzin često se uz uobičajeni opći porez na promet ili PDV nameće i jedan dodatni porez koji se naziva trošarinom, akcizom ili posebnim porezom. Dobra na koja se nameću trošarine obično imaju jednu ili više od sljedećih osobina: prvo, njihovu proizvodnju i prodaju država može kontrolirati; drugo, te proizvode obilježava relativno visoka cjenovno neelastična potražnja (alcohol, duhan, energenti); treće, dohodovna elastičnost potražnje za tim proizvodima veća je od jedinice, tako da se radi o luksuznim dobrima; i četvrto, država smatra da je njihova potrošnja nekorisna za pojedinca, ili da stvara negativne vanjske učinke.[37]

Sustav trošarinskog oporezivanja se u pravilu temelji na jasnim i jednostavnim kriterijima oporezivanja te podrazumijeva jednostavno ubiranje poreza uz male administrativne troškove i suženi prostor za poreznu evaziju. Trošarine se najčešće obračunavaju kao jedinični porez, odnosno u apsolutnom iznosu po jedinici mjere proizvoda (npr. kilogramu, hektolitru, komadu i sl.), a u određenim modelima trošarina se može obračunavati u postotku od vrijednosti proizvoda (*ad valorem*), ili mješovito kad se istovremeno primjenjuje jedinični porez i porez *ad valorem* (npr. duhanske prerađevine).[38]

Tijekom prvog polugodišta 2017. godine prikupljeni prihodi od posebnih poreza i trošarina iznose 6,7 milijardi kuna ili 43,7% godišnjeg plana te bilježe međugodišnje smanjenje od 9,4%. Najznačajniji rast u okviru prihoda od trošarina ostvario je posebni porez na osobne automobile, ostala motorna vozila, plovila i zrakoplove. Ovaj porezni oblik bilježi međugodišnje povećanje od 28,3%, a najvažniji uzrok tome jest poboljšanje prodaje na tržištu automobila. Iznosom najvažniji trošarinski oblik jest trošarina na energente i električnu energiju koji u prvih šest mjeseci 2017. godine iznosi 3,7 milijardi kuna te bilježi međugodišnji rast od 3,8%. Sukladno poboljšanju gospodarskih kretanja, povećava se i razina prometa pa stoga rastu i navedene trošarine.[39]

---

[37] Ksener- Škreb Marina, (1999):Financijska praksa, Zagreb

[38]Ministarstvo financija, (2018): Izvješće o radu carinske uprave za 2017. godinu, Zagreb raspoloživo na: https://carina.gov.hr/UserDocsImages//5640a//Izvje%C5%A1%C4%87e%20o%20radu%20Carinske%20uprave%20za%202017.%20godinu.pdf

[39]Sabor Republike Hrvatske (2017): Obrazloženje ostvarenja prihoda i primitaka, rashoda i izdataka državnog proračuna Republike Hrvatske u prvom polugodištu 2017. Godine, Zagreb, raspoloživo na: file:///C:/Users/Hp/Downloads/7_OBRAZLOZENJE_OSTVARENJA_PRIHODA_RASHODA%20(5).pdf

4.1.7. Porez na potrošnju

Porez na potrošnju je porez koji se obračunava i naplaćuje pri usluživanju pića u ugostiteljskim objektima. Porez na potrošnju plaća se na potrošnju alkoholnih pića (vinjak, rakiju i žestoka pića) prirodnih vina, specijalnih vina, piva i bezalkoholnih pića u ugostiteljskim objektima. Obveznik poreza na potrošnju je pravna i fizička osoba koja pruža ugostiteljske usluge. Osnovicu poreza na potrošnju čini prodajna cijena pića koje se proda u ugostiteljskim objektima, a u koju nije uključen porez na dodanu vrijednost. Obračun i način plaćanja poreza na potrošnju uređuje se odlukom grada, odnosno općine. Stopu poreza na potrošnju propisuje grad, odnosno općina, a ne može biti veća od 3%. Porez na potrošnju je prihod grada, odnosno općine na čijem području je obavljena prodaja pića, odnosno gdje je ugostiteljski objekt.[40]

Prihod od poreza na promet u prvom polugodištu 2017. godine ostvaren je u iznosu od 96,4 milijuna kuna, što je za 1,3% manje nego u istom razdoblju prethodne godine, dok u odnosu na godišnji plan ovo ostvarenje iznosi 49,7%.[41]

Povećanjem turističke potrošnje i vidnim povećanjem broja ugostiteljskih objekata za očekivati je kako će se visina prihoda od poreza na potrošnju godinama zasigurno povećavati. Nužno je provođenje kvalitetne kontrole ugostitelja kako bi se spriječili eventualni pokušaji neizadavanja računa i time plaćanja manjeg poreza.

4.1.8. Carine

Prilikom ulaska u domiclinu zemlju turisti su dužni na granici prijaviti predmete koje unose sa sobom neovisno da li oni podliježu naplaćivaju carine ili ne. Obračunu uvoznih davanja podliježu svi predmeti nekomercijalne naravi vrijednosti veće od 3200 kuna (pomorski i zračni promet) odnosno 2200 kuna (ostale vrste prijevoza). Na unos predmeta do te vrijednosti, koje se unosi u svojoj prtljazi za osobne potrebe ili potrebe svoje obitelji, oslobođenje je od plaćanja carine i poreza. Pri prijelazu državne granice primjenjuje se usmeni način prijavljivanja robe, što znači da robu koja nije na uobičajenom mjestu ili je carinik ne može vidjeti, a podložna je plaćanju uvoznih davanja, treba izričito prijaviti. Ako

[40]Zakon o lokalnim porezima, NN 115/16, 101/17, raspoloživo na https://www.zakon.hr/z/875/Zakon-o-lokalnim-porezima

[41]Sabor Republike Hrvatske (2017): Obrazloženje ostvarenja prihoda i primitaka, rashoda i izdataka državnog proračuna Republike Hrvatske u prvom polugodištu 2017. Godine, Zagreb, raspoloživo na file:///C:/Users/Hp/Downloads/7_OBRAZLOZENJE_OSTVARENJA_PRIHODA_RASHODA%20(5).pdf

vrijednost robe ne prelazi 700 eura, carinjenje će se obaviti na graničnom prijelazu i to primjenom jedinstvene stope od 2,5 posto. Ako je vrijednost robe veća od 700 eura, carinik upućuje na redovni postupak carinjenja na carinskom uredu u unutrašnjosti carinskog područja.[42]Ukupno ostvareni prihodi Carinske uprave za 2017. godinu iznosili su 23.794.862.197 kn, dok su ukupno ostvareni prihodi u prethodnoj 2016. godini iznosili 22.707.323.848 kn. Uspoređujući ukupne prihode za izvještajno razdoblje u 2017. godini u odnosu na isto razdoblje 2016. godine, ostvaren je porast ukupnog prihoda u 2017. godini u iznosu od 1.087.538.350 kn ili 4,79%.[43]

4.2. Indirektni porezi u turizmu

4.2.1. Porez na dobit

Porez na dobit reguliran je Zakonom o porezu na dobit NN 127/00 i 163/03[44], te Pravilnikom NN 54/01 i 198/03. Porez na dobit u ukupnim javnim prihodima Hrvatske ima vrlo skroman udio što je prije svega posljedica ratnih razaranja i okupacije dijelova zemlje, a kasnije je posljedica pretvorbe, odnosno privatizacije koje su dovele do procesa deindustrijalizacije.[45]Osnovica poreza na dobit je dobit uvećana ili umanjena prema odredbama čl. 7 i čl. 8 Zakona o porezu na dobit. Dobiti se smatra razlika između prihoda i rashoda nastalih u jednoj poslovnoj godini.[46]

Obveznik poreza na dobit je trgovačko društvo i druga pravna i fizička osoba koja je hrvatski rezidenti, tj. koja u Hrvatskoj ima sjedište ili upravu te obavlja gospodarsku djelatnost, nerezident, fizička osoba koja ostvaruje dohodak ako izjavi da će plaćati porez na dobit umjesto poreza na dohodak, fizička osoba koja ostvaruje dohodak od obrta i s obrtom izjednačenih djelatnosti navedenih zakonom. Kada je 1994. u Hrvatskoj uvedeno oporezivanje dobiti prema novim načelima, porezna je stopa iznosila 25%. No izmjenama

[42]https://gov.hr/

[43]Ministarstvo financija, (2018): Izvješće o radu carinske uprave za 2017. godinu, Zagreb raspoloživo na https://carina.gov.hr/UserDocsImages//5640a//Izvje%C5%A1%C4%87e%20o%20radu%20Carinske%20uprave%20za%202017.%20godinu.pdf

[44] Od 01.01.2005. godine stupa na snagu novi Zakon o porezu na dobit NN 177/04 kojim prestaju važiti navedeni zakoni.

[45]Krtalić, S. (2003): "Koliko smo daleko od poreznih sustava zemalja Europske unije", Zbornik radova znanstvenog skupa « Promjene u sustavu javnih prihoda», Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti, Zagreb

[46] U Zakonu poreza na dobit definicija prihoda i rashoda navedena je u definiciji iz Međunarodnih računovodstvenih standarda.

krajem 1996. godine porezna je stopa povećana na 35% kako bi bila usklađena s gornjom stopom poreza na dohodak. Nakon 2000. godine stopa poreza na dobit iznosi 20% te u 2017. godini iznosi 18%. Kao i u oporezivanju dohotka, i unutar poreza na dobit postoje mnoge porezne olakšice. One nisu navedene u Zakonu o porezu na dobit već u zakonima koji reguliraju određena područja. Postoje olakšice, oslobođenja i poticaji koji umanjuju osnovicu poreza na dobit ili pak poreznu obvezu.[47]

Porez na dobit jedan je od tri temeljna oblika čije podmirenje nema direktne veze s turističkom potrošnjom, ali ima s fizičkim i pravnim osobama koje svoje poslovanje direktno ili indirektno baziraju na pružanju usluga turistima. Svojim pozitivnim poslovanjem na koncu godine pravne i fizičke osobe postaju obveznici poreza na dobit čime doprinose prikupljanju javnih prihoda, iz kojih se onda prikupljaju sredstva za javne projekte u funkciji turističke infrastrukture. Kao i u slučaju PDV-a, kod ovog poreza je moguće uvesti i neke olakšice kako bi se stimuliralo poduzetništvo.[48]

Prihodi od poreza na dobit u prvom polugodištu 2017. godine iznose 4,9 milijardi kuna ili 68,4% godišnjeg plana. Istodobno, ovi prihodi bilježe međugodišnje povećanje od 16,5%, što je rezultat boljeg poslovanja poduzeća tijekom 2016. godine. U okviru izmjena u sustavu poreza na dobit najvažnija novina je smanjenje opće porezne stope s 20 na 18 posto, a za male i srednje poduzetnike te poljoprivrednike koji ostvaruju 528 godišnje prihode do 3 milijuna kuna na 12 posto.[49]

4.2.2. Porez na dohodak i prirez

U Hrvatskoj se dohodak definira kao razlika primitaka i izdataka nastalih tijekom poreznog razdoblja, koji se utvrđuju načelom blagajne, tj. tek nakon primljenih uplata odnosno obavljenih isplata. Oporezuje se dohodak iz šest izvora – od nesamostalnog rada, samostalne djelatnosti, imovine i imovinskih prava, kapitala, osiguranja i drugi dohodci.[50]

Obveznik poreza na dohodak je svaka fizička osoba koja ostvaruje dohodak. Porezni

[47] Kesner-Škreb, M. & Kuliš D., (2010), Porezni vodiš za građane, Zagreb
[48] Petrić, L., Šimundić, B., Pivčević, S. (2017.): Ekonomika turizma, Ekonomski fakultet, Split.
[49] Vlada Republike Hrvatske (2017): Obrazloženje državnog proračuna i financijskih planova izvanproračunskih korisnika za 2018. i projekcije za 2019. i 2020. godinu, Zagreb, raspoloživo na: https://vlada.gov.hr/UserDocsImages//Sjednice/2017/10%20listopad/64%20sjednica%20Vlade%20Republike%20Hrvatske//64%20-%201.4.pdf
[50] Bratić, V., Urban I. (2006): Porezni izdaci u Hrvatskoj, Institut za javne financije, Zagreb

obveznik može biti tuzemni i inozemni.Tuzemnim poreznim obveznikom smatra se ona osoba koja ima prebivalište ili uobičajeno boravište u Hrvatskoj, ili ako je osoba zaposlena u državnoj službi Republike Hrvatske i po toj osnovi prima plaću, a nema prebivalište ni uobičajeno boravište u tuzemstvu (npr. veleposlanici ili konzuli).Inozemnim poreznim obveznikom smatra se ona osoba koja u Hrvatskoj nema prebivalište ni uobičajeno boravište, ali ostvaruje dohodak koji podliježe Zakonu o porezu na dohodak.[51]

Porez na dohodak kojeg zaposleni plaćaju iz plaća i nadnica (po poreznim stopama od 15%, 25%, 35% i 45%), a plaćaju ga iznajmljivači objekata turistima i to u paušalnom iznosu. Obveznik plaćanja paušalnog poreza je fizička osoba kojoj je na temelju odobrenjanadležnog tijela odobreno pružanje usluga u domaćinstvu (najviše 20 postelja odnosno 10 smještajnih kamp jedinica za maksimalno 30gostiju.Visina paušalnog poreza je 300 kn po krevetu, odnosno 350 kn po smještajnoj jedinici u kampu; taj se iznos množi s koeficijentom razreda u kojeg je svrstano mjesto. Iznos godišnjeg paušalnog poreza na dohodak uvećavat će se za prirez porezu na dohodak, koji je uveden odlukom JLS prema prebivalištu ili boravištu poreznog obveznika. [52]

Prirezjeporezkojiseplaćapovrhporezanadohodak,aslužizafinanciranjejedinicalo-kalnesamouprave.Njegovajeosnovicaporeznadohodak,anatemeljuZakonaofinan-ciranjujedinicalokalneipodručne(regionalne)samouprave,visinuprirezaodređuje lokalnavlast.

Općine i gradovi mogu uvesti prirez porezu na dohodak, i to:

- općina po stopi do10%,
- gradsmanjeod30.000stanovnikapostopido12%,
- gradsvišeod30.000stanovnikapostopido15%,
- gradZagrebpostopido30%.

Prirezporezunadohodakprihodjejedinicelokalnesamoupraveukojojporezniobveznikimasvo jeprebivališteiliuobičajenoboravište. Važeće stope prireza kreću se od 1 do najviše 18% u gradu Zagrebu.

[51] Dražić, I. (2005), Usklađenost računovodstvenih i poreznih propisa Hrvatske sa zemljama Europske Unije, Magistarski rad, Ekonomski fakultet Zagreb, Sveučilište u Zagrebu
[52] Petrić, L., Šimundić, B., Pivčević, S. (2017.): Ekonomika turizma, Ekonomski fakultet, Split

Tabela 9. Izračun godišnjeg paušalnog iznosa poreza na dohodak po osnovi iznajmljivanja stanova i kuća turistima

Broj postelja	Turističko mjesto A – koeficijent 1,00	Turističko mjesto B – koeficijent 0,85	Turističko mjesto C – koeficijent 0,70	Turističko mjesto D – koeficijent 0,50
1	300,00	255,00	210,00	150,00
2	600,00	510,00	420,00	300,00
3	900,00	765,00	630,00	450,00
4	1200,00	1020,00	840,00	600,00
5	1500,00	1275,00	1050,00	750,00
6	1800,00	1530,00	1260,00	900,00
7	2100,00	1785,00	1470,00	1050,00
8	2400,00	2040,00	1680,00	1200,00
9	2700,00	2295,00	1890,00	1350,00
10	3000,00	2550,00	2100,00	1500,00
11	3300,00	2805,00	2310,00	1650,00
12	3600,00	3060,00	2520,00	1800,00
13	3900,00	3315,00	2730,00	1950,00
14	4200,00	3570,00	2940,00	2100,00
15	4500,00	3825,00	3150,00	2250,00
16	4800,00	4080,00	3360,00	2400,00
17	5100,00	4335,00	3570,00	2550,00
18	5400,00	4590,00	3780,00	2700,00
19	5700,00	4845,00	3990,00	2850,00
20	6000,00	5100,00	4200,00	3000,00

Izvor: Porezna uprava; raspoloživo na:https://www.porezna-uprava.hr/baza_znanja/Stranice/DohodakPausalIznajmljivanje.aspx

U prethodnoj tabeli prikazan je izračun godišnjeg paušalnog iznosa poreza na dohodak po osnovi iznajmljivanja stanova i kuća turistima. Visina boravišne pristojbe određuje se prema broju postelja i prema turističkom mjestu u kojem je smješten objek.[53]

[53]Porezna uprava: raspoloživo na : https://www.porezna-uprava.hr/baza_znanja/Stranice/DohodakPausalIznajmljivanje.aspx

Tabela 10. Izračun godišnjeg paušalnog iznosa poreza na dohodak po osnovi organiziranja kampova

Broj smještajnih jedinica u kampu	Turističko mjesto A- koeficijent 1,00	Turističko mjesto B- koeficijent 0,85	Turističko mjesto C- koeficijent 0,70	Turističko mjesto D- koeficijent 0,50
1	350,00	297,50	245,00	175,00
2	700,00	595,00	490,00	350,00
3	1050,00	892,50	735,00	525,00
4	1400,00	1190,00	980,00	700,00
5	1750,00	1487,50	1225,00	875,00
6	2100,00	1785,00	1470,00	1050,00
7	2450,00	2082,50	1715,00	1225,00
8	2800,00	2380,00	1960,00	1400,00
9	3150,00	2677,50	2205,00	1575,00
10	3500,00	2975,00	2450,00	1750,00

Izvor: Porezna uprava; raspoloživo na:https://www.porezna-uprava.hr/baza_znanja/Stranice/DohodakPausalIznajmljivanje.aspx

Tablica 10 nam prikazuje izračun godišnjeg paušalnog iznosa poreza na dohodak po osnovi organiziranja kampova koji se računa prema ista dva kriterija kao i prethodni za izračun visine poreza kod iznajmljivanja stanova i kuća u turizmu. [54]

4.2.3. Porez na kuće za odmor

Porez na kuće za odmor plaćaju pravne i fizičke osobe koje su vlasnici kuća za odmor. Porez na kuće za odmor plaća se od 5 do 15 kuna/m2 korisne površine kuće za odmor. Visinu poreza na kuće za odmor propisuje svojom odlukom predstavničko tijelo jedinice lokalne samouprave.[55]

[54]Porezna uprava: raspoloživo na : https://www.porezna-uprava.hr/baza_znanja/Stranice/DohodakPausalIznajmljivanje.aspx

[55]Zakon o lokalnim porezima, NN 115/16, 101/17, raspoloživo na: https://www.zakon.hr/z/875/Zakon-o-lokalnim-porezima

Vlasnik kuće ili stana za odmor može biti fizička ili pravna osoba koja kuću ili stan za odmor koristi za ostvarivanje noćenja u nekomercijalne svrhe (bez naplate usluge smještaja), za sebe i sve osobe koje borave u toj kući ili stanu za odmor. Vlasnici kuće ili stana za odmor koji su fizičke osobe mogu izabrati žele li boravišnu pristojbu za sebe i članove svoje uže obitelji platiti u paušalnom iznosu ili za svako ostvareno noćenje u toj kući ili stanu za odmor. Način plaćanja boravišne pristojbe u navedenom slučaju mogu izabrati sami vlasnici obveznici najkasnije do dana 15.07. tekuće godine. Vlasnici kuće ili stana za odmor za sve ostale osobe (tzv. prijatelji) plaćaju boravišnu pristojbu za svako ostvareno noćenje u toj kući ili stanu za odmor. U slučaju kad je vlasnik kuće ili stana za odmor pravna osoba, vlasnicima takve kuće ili stana za odmor se ne smatraju osobe ovlaštene za zastupanje te pravne osobe (direktori, članovi uprave, prokuristi i sl.), kao ni osobe koje se nalaze u drugim organima te pravne osobe (članovi nadzornog odbora) niti osnivači/članovi/vlasnici te pravne osobe.[56]

Tabela 11. Visina poreza na kuće za odmor u odabranim gradovima

Grad	Visina poreza na kuće za odmor
Omiš	15,00 kn
Zadar	12,00 kn
Trogir	10,00 kn
Zagreb	15,00 kn
Osijek	10,00 kn
Vukovar	5,00 kn

Izvor: Izrada autora

U prethodnoj tabeli navedena su tri dalmatinska i tri kontinentalna grada te visina poreza na kuće za odmor u svakom od njih. Visina poreza na kuću za odmor u gradu Omišu iznosi 15 kuna dok se na kuće za odmor u drugim naseljima na području Grada Omiša plaća 5,00 kuna odnosno 10,00 kuna po m2 korisne površine.[57] Na kuće za odmor u Zadru, Petrčanima i Kožinu, 12,00 kuna po m² korisne površine, na kuće za odmor u drugim naseljima na području Grada Zadra, 10,00 kuna po m² korisne površine. [58] Porez na kuće za odmor u Gradu Trogiru se plaća u iznosu od 10,00 kn po četvornom metru korisne površine. Za kuće za odmor u područjima starog dijela grada Trogira i drugih naselja na području Grada starijih od 50 godina, plaća se 50% od iznosa iz prethodnog stavka. [59] Porez na kuće za odmor u Gradu Zagreb plaća se 15,00 kuna po jednom četvornom metru korisne

[56] Www.evisitor.hr
[57] http://www.omis.hr/2017pdf/gv2/ad3.pdf
[58] http://www.grad-zadar.hr/repos/doc/Odluka%20o%20porezu%20na%20kuce%20za%20odmor.pdf
[59] http://zakon.poslovna.hr/public/odluka-o-gradskim-porezima-grada-trogira/23669/zakoni.aspx

površine kuće za odmor [60] dok se isti na cijelom području Grada Osijeka plaća 10,00 kn po četvornom metru korisne površine[61], a u Gradu Vukovaru plaća se godišnje u iznosu od 5,00 kuna.[62]

Kako se sredstva za namirenje ovog oblika poreza izdvajaju direktno iz sredstava osobne potrošnje može se reći da je porez na kuće za odmor djelomice i direktno porezno opterećenje turizma.[63]

4.2.5. Porez na tvrtku ili naziv

Ovaj porez plaćaju obveznici poreza na dobit ili poreza na dohodak koji obavljaju registriranu djelatnost. Ako u sastavu svog poduzeća imaju i druge poslovne jedinice (prodavaonice, pogone, radionice, prodajna mjesta), plaćaju porez za svaku poslovnu jedinicu. Obveznici koji ne obavljaju djelatnost oslobođeni su obveze plaćanja poreza. Općine i gradovi mogu propisati i vlastita oslobođenja i olakšice. Porez na tvrtku ili naziv prihod je općine ili grada na području kojih je sjedište ili prebivalište ili uobičajeno boravište obveznika toga poreza. Ako obveznik poreza na tvrtku u svome sastavu ima poslovne jedinice, porez na tvrtku za poslovnu jedinicu prihod je općine ili grada na čijem se području poslovna jedinica nalazi. Porez se plaća u godišnjem iznosu, kako to propiše općina ili grad, a od 1. 7. 2001. ne može iznositi više od 2.000 kuna godišnje po svakoj tvrtki ili nazivu.[64]U turizmu se oporezivati mogu one tvrtke koje u sklopu svog poslovanja nude usluge vezane za turističku djelatnost ili se pak u potpunosti baziraju na pružanje iste.

4.2.6. Porez na korištenje javnih površina

Koncesije su bile i ostale veoma popularan i uspješan oblik povjeravanja obavljanja javnih usluga te povjeravanja izvođenja javnih radova privatnim osobama i kao takve sa sobom donose mnogobrojne prednosti državi, županijama, gradovima ili općinama. Koncesije omogućuju angažiranje privatnih ulagatelja i njihovih financijskih sredstava radi ostvarivanja javnih koristi, čime se potiče izgradnja velikih infrastrukturnih projekata koje

[60] http://www1.zagreb.hr/zagreb/slglasnik.nsf/7ffe63e8e69827b5c1257e1900276647/44e6025e1b974975c12580ec003436c6?OpenDocument

[61] https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2001_12_115_1930.html

[62] http://www.vukovar.hr/e-usluge/ostalo/pitanja-i-prijedlozi/255-nekategorizirano/2821-odluka-o-gradskim-porezima

[63] Petrić, L., Šimundić, B., Pivčević, S. (2017.): Ekonomika turizma, Ekonomski fakultet, Split

[64] Zakona o financiranju jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, NN 127/17, raspoloživo na: https://www.zakon.hr/z/411/Zakon-o-financiranju-jedinica-lokalne-i-podru%C4%8Dne-(regionalne)-samouprave

država i jedinice lokalne samouprave iz sredstava državnog proračuna ne bi same mogle izvesti te bi njihovi stanovnici bili uskraćeni od korištenja njihovih usluga još cijeli niz godina.[65]

Koncesija se osim na kopnenim površinama može odrediti i za obavljanje gospodarskih djelatnosti u lukama nautičkog turizma. Vrste usluge koje su obuhvaćene predmetom koncesije koje su pružaju putnicima u luci mogu biti usluge prodaje putnih karata, organizacije i naplate parkirališta, ugostiteljske usluge pripremanja i usluživanja jela, pića i napitaka, osim pružanja usluga smještaja, ostale usluge prodaje roba i pružanja usluga manjeg opsega (npr. suvenirnice, pošta i sl.)...[66]

Svaki grad samostalno donosi odluku o visini koncesije na korištenje javne površine na određeno vremensko razdoblje. Javni natječaj za dodjelu lokacija sadrži bitne značajke kao što su oznaku lokacije, površinu, visinu najma, rok najma i druge potrebne napomene. Po izlasku javnog natječaja na isti se mogu prijaviti fizičke osobe, fizička osoba obrtnik i pravna osoba. Primjerice prema natječaju za dodjelu javnih gradskih površina Grada Splita u zakup u svrhu postavljanja štandova za sezonsku prodaju na određenim lokacijama koje su raspoređene po prvoj i drugoj zoni. Početni iznos zakupnine za jedno prodajno mjesto iznosi 10.000,00 kuna za prvu zonu i 5.000,00 kuna za drugu zonu.

Na području Grada Splita mogu se obavljati djelatnosti:

1. iznajmljivanja sredstava kao što su brodovi, skuteri, podmornice i slično
2. ugostiteljstvo i trgovina gdje spadaju montažni objekti, štandovi itd.
3. komercijalno-rekreacijski sadržaj kao što su suncokreti i ležajke, aqua park, zabavni sadržaj i ostalo[67]

[65] Đerada, D. (2006): Hrvatska javna uprava, Ugovor o koncesiji, Zagreb

[66]Debelić, B. (2017): Studija opravdanosti davanja koncesije za obavljanje gospodarske djelatnosti pružanja usluga putnicima uz korištenje i održavanje objekata lučke suprastrukture, Zadar

[67]Temeljni akti Grada Splita, (2017) , Statut Grada Splita, raspoloživo na: http://www.split.hr/Default.aspx?sec=2384

5. ZAKLJUČAK

Svaka država ima zadatak provođenja mjera kojima će osigurati kvalitetniji život svojih stanovnika, zadovoljiti njihove društvene potrebe te u globalu osigurati privredanu stabilnost i rast. Upravo je razvijeno gospodarstvo najvažniji čimbenik razvoja turizma pojedine zemlje. Kako bi se željeni ciljevi svake države mogli i ostvariti potrebna su financijska sredstva kojima će se krenuti u realizaciju istih. Turizam kao jedna od najznačajnijih gospodarskih, kulturnih i socijalnih djelatnosti našeg vremena ima velike implikacije na gospodarski i socijalni razvoj Republike Hrvatske sada i u predstojećem razdoblju. Porezi u turizmu se prikupljaju na državnoj, županijskoj i lokalnoj razini. Oporezivanje u turizmu trebalo bi zahvaćati samo one subjekte na turističkom tržištu koji intenzivno koriste javna dobra i javne usluge, dok bi glavna svrha prikupljanja trebala ići u pravcu maksimiziranja blagostanja na turističkom receptivnom području. Svjedoci smo učestalnih promjena poreznog sustava i brojnih izmjena zakona koji se često dotiču upravo turističke djelatnosti. Brojne izmjene zakona i novi nameti na osobe koje pružaju usluge u turizmu često koče njihov dalji napredak i želju za radom. Aktualna tema smanjena PDV-a u ugostiteljstvu nezaobilazna je prije početka svake turističke sezone. PDV u ugostiteljstvu u Hrvatskoj je zajedno sa Danskim najveći u Europi te postoje brojne polemike zbog čega ne dođe do njegovog smanjena kao i u drugim zemljama na Mediteranu. Iako bi smanjene PDV-a imalo izravan udar na državni proračun s druge pak strane otvorila bi se mogućnost većih investicija što za sobom povlači otvaranje novih poduzeća i radnih mjesta. Jedan od rezultata smanjena bilo bi i privlačenje stranih investitora i povećanje konkurentnosti hrvatskog turizma, što za sobom donosi veću zaradu. Dakako da bi se uopće mogao donijeti kvalitetan zaključak na temi PDV-a u turizmu pa tako i drugih poreznih nameta nužno je provesti dublje istraživanje na tu temu. Ono što se iz navedenog može zaključiti da bi svakako dobar početak bio uvođenje određenih poreznih olakšica ili pak povećati neoporezivi osobni odbitak kod poreza na dohodak. Nužno je i poboljšanje postojeće porezne inspekcije koja bi spriječila širenje sive ekonomije. Porezni sustav Republike Hrvatske je mlad porezni sustav te je razumno da treba proći vremena za prilagodbe i usavršavanja kako bi funkcionirao što kvalitetnije te donio što veću korist kako državnom proračunu tako i njegovim korisnicima.

6. LITERATURA

1. Benjamin Franklin (1789), https://www.phrases.org.uk/meanings/death-and-taxes.html [27.08.2018.].
2. Bratić, V., Urban I. (2006): Porezni izdaci u Hrvatskoj, Institut za javne financije, Zagreb
3. Debelić, B. (2017): Studija opravdanosti davanja koncesije za obavljanje gospodarske djelatnosti pružanja usluga putnicima uz korištenje i održavanje objekata lučke suprastrukture, Zadar
4. Dražić, I. (2005), Usklađenost računovodstvenih i poreznih propisa Hrvatske sa zemljama Europske Unije, Magistarski rad, Ekonomski fakultet Zagreb, Sveučilište u Zagrebu
5. Đerada, D. (2006): Hrvatska javna uprava, Ugovor o koncesiji, Zagreb
6. Goreta, M., Peran, B., Vukošić, K. (2016): Originarni i derivativni prihodi države, Zbronik radova Veleučilišta u Šibeniku, Šibenik
7. HOTREC, (2017): Report on the benefits of low VAT on job creation and competitiveness in the European Union, raspoloživo na: https://www.greaterlincolnshirelep.co.uk/assets/documents/HOTREC_-_The_benefits_of_low_VAT.pdf [17.06.2018.].
8. Hrvatska gospodarska komora (2017): Turizam u 2016.godini, Zagreb, raspoloživo na: https://www.hgk.hr/documents/aktualna-tema-turizam-u-20165899d9633ad81.pdf [20.06.2018.].
9. Hrvatska gospodarska komora (2018): Analiza utjecaja stope PDV-a na konkurentnost djelatnosti smještaja i ugostiteljstva Hrvatske 2018., Sveučilište Jurjaj Dobrila, Pula, raspoloživo na: https://www.hgk.hr/documents/hgkanaliza-pdv-smjestaj-ugostiteljstvo5a7dc017053b5.pdf [23.06.2018.].
10. Hrvatska turistička zajednica, (2018): Godišnje financijsko izvješće za 2017. Godinu, Zagreb, raspoloživo na: https://www.htz.hr/sites/default/files/2018-04/Godi%C5%A1nje%20financijsko%20izvje%C5%A1%C4%87e%20za%202017.%20godinu.pdf[15.06.2018.].
11. http://www.gradzadar.hr/repos/doc/Odluka%20o%20porezu%20na%20kuce%20za%20odmor.pdf [27.08.2018.].
12. http://www.omis.hr/2017pdf/gv2/ad3.pdf [27.08.2018.].

13. http://www.vukovar.hr/e-usluge/ostalo/pitanja-i-prijedlozi/255-nekategorizirano/2821-odluka-o-gradskim-porezima [27.08.2018.].
14. http://www1.zagreb.hr/zagreb/slglasnik.nsf/7ffe63e8e69827b5c1257e1900276647/44e6025e1b974975c12580ec003436c6?OpenDocument [27.08.2018.].
15. http://zakon.poslovna.hr/public/odluka-o-gradskim-porezima-grada-trogira/23669/zakoni.aspx [27.08.2018.].
16. https://gov.hr/ [01.07.2018.].
17. https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2001_12_115_1930.html [05.07.2018.].
18. Jelčić, B. (2001): Javne financije, RRiFPlus, Zagreb
19. Jelčić, B., Božidar i dr. (2008): Financijsko pravo i financijska znanost, Narodne novine d.d., Zagreb.
20. Kesar, O. (2006): Ekonomski učinci turističke potrošnje, doktorska disertacija; Ekonomski fakultet u Zagrebu, Sveučilište u Zagrebu
21. Kesner-Škreb, M. & Kuliš D., (2010), Porezni vodič za građane, Zagreb
22. Krtalić, S. (2003): "Koliko smo daleko od poreznih sustava zemalja Europske unije", Zbornik radova znanstvenog skupa « Promjene u sustavu javnih prihoda», Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti, Zagreb
23. Ksener- Škreb Marina, (1999):Financijska praksa, Zagreb
24. Ministarstvo financija, (2018): Izvješće o radu carinske uprave za 2017. godinu, Zagreb raspoloživo na: https://carina.gov.hr/UserDocsImages//5640a//Izvje%C5%A1%C4%87e%20o%20radu%20Carinske%20uprave%20za%202017.%20godinu.pdf [16.06.2018.].
25. Ministarstvo turizma (2015): Prijedlog zakona o izmjenama i dopunama zakona o boravišnoj pristojbi s konačnim prijedlogom zakona, Zagreb, raspoloživo na: file:///C:/Users/Hp/Downloads/3a%20-%20Prijedlog%20zakona%20o%20izmjenama%20i%20dopunama%20Zakona%20o%20boravi%C5%A1noj%20pristojbi,%20s%20kona%C4%8Dnim%20prijedlogom%20zakona%20(1).pdf [27.06.2018.].
26. Ministarstvo vanjskih i europskih poslova, Pregled viznog sustava, raspoloživo na: http://www.mvep.hr/hr/konzularne-informacije/vize/pregled-viznog-sustava0/ [18.06.2018.].
27. Petrić, L. (1999): Eko-hotel- u prilog strategiji održivog razvoja turizma, Sveučiliste u Splitu, Ekonomski fakultet Split

28. Petrić, L., Šimundić, B., Pivčević, S. (2017): Ekonomika turizma, Ekonomski fakultet, Split
29. Porezna uprava: raspoloživo na : https://www.porezna-uprava.hr/baza_znanja/Stranice/DohodakPausalIznajmljivanje.aspx [25.06.2018.].
30. Puškar, I., Vitner Marković, S. (2012): Uloga boravišne pristojbe u poslovanju turističkih agencija u Republici Hrvatskoj, Zbornik veleučilišta u Karlovcu, Karlovac
31. Sabor Republike Hrvatske (2016): Obrazloženje ostvarenja prihoda i primitaka, rashoda i izdataka državnog proračuna Republike Hrvatske u 2016. godini, Zagreb, raspoloživo na file:///C:/Users/Hp/Downloads/7_OBRAZLOZENJE_OSTVARENJA_PRIHODA_RASHODA%20(6).pdf [19.06.2018.].
32. Sabor Republike Hrvatske (2017): Obrazloženje ostvarenja prihoda i primitaka, rashoda i izdataka državnog proračuna Republike Hrvatske u prvom polugodištu 2017. Godine, Zagreb, raspoloživo na: file:///C:/Users/Hp/Downloads/7_OBRAZLOZENJE_OSTVARENJA_PRIHODA_RASHODA%20(5).pdf [27.06.2018.].
33. Spajić, F. (2000): Porezni sustav u Hrvatskoj, Hrvatska zajednica računovođa i financijskih djelatnika, Zagreb
34. Šimović, J., Šimović, H. (2006): Fiskalni sustav i fiskalna politika Europske unije, Zagreb
35. Šimurina, N. (2014): Ekološki porezi i najnoviji trendovi u međunarodnom oporezivanju, Zagreb, raspoloživo na: http://web.efzg.hr/dok/fin/nsokol//5%20Ekolo%C5%A1ki%20porezi_15%20pptx.pdf [28.06.2018.].
36. Šinković, Z., (2013): Ekološki porezi, Zbornik radova Pravnog fakulteta, Split
37. Temeljni akti Grada Splita, (2017) , Statut Grada Splita, raspoloživo na: http://www.split.hr/Default.aspx?sec=2384 [28.08.2018.].
38. Valić, D. (2017): Najznačajnije izmjene hrvatskog poreznog sustava, Zbronik radova veleučilišta u Šibeniku, Šibenik
39. Vlada Republike Hrvatske (2017), Uredba o utvrđivanju boravišne pristojbe za 2018. Godinu, Zagreb, raspoloživo na: http://www.krk.hr/docs/tzokrk2015HR/documents/344/2.1/Original.html [29.06.2018.].

40. Vlada Republike Hrvatske (2017): Obrazloženje državnog proračuna i financijskih planova izvanproračunskih korisnika za 2018. i projekcije za 2019. i 2020. godinu, Zagreb, raspoloživo na: https://vlada.gov.hr/UserDocsImages//Sjednice/2017/10%20listopad/64%20sjednica%20Vlade%20Republike%20Hrvatske//64%20-%201.4.pdf [28.06.2018.].
41. Www.evisitor.hr
42. Zakon o boravišnoj pristojbi, NN 152/08, 59/9, 97/13, 158/13, 30/14, raspoloživo na: https://www.zakon.hr/z/662/Zakon-o-boravi%C5%A1noj-pristojbi [02.07.2018.].
43. Zakon o lokalnim porezima**,** NN 115/16, 101/17, raspoloživo na https://www.zakon.hr/z/875/Zakon-o-lokalnim-porezima [01.07.2018.].
44. Zakon o lokalnim porezima**,** NN 115/16, 101/17, raspoloživo na: https://www.zakon.hr/z/875/Zakon-o-lokalnim-porezima [01.07.2018.].
45. Zakona o financiranju jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, NN 127/17, raspoloživo na: https://www.zakon.hr/z/411/Zakon-o-financiranju-jed inica-lokalne-i-podru%C4%8Dne-(regionalne)-samouprave [02.07.2018.].

PRILOZI

POPIS SLIKA

Slika 1. Prikaz hrvatskog poreznog sustava 6
Slika 2: Pregled opće stope PDV i sniženih stopa PDV 14
Slika 3: Pregled općih i sniženih stopa PDV-a u EU zemljama 15

POPIS TABELA

Tabela 1: Prikaz izravnih i neizravnih poreza u RH 5
Tabela 2. Prikaz ukupnih poreznih prihoda u 2016.godini 10
Tabela 3. Prikaz udjela poreza u ukupnom poreznom prihodu 11
Tabela 4. Boravišna pristojba za 2018. godinu u Republici Hrvatskoj 17
Tabela 5. Boravišna pristojba za pružaje usluga smještaja u domaćinstvu ili seoskom domaćinstvu 18
Tabela 6. Boravišna pristojba za vlasnika kuće ili stana za odmor 18
Tabela 7. Boravišna pristojba za osobe koje plaćaju noćenje na plovilima 19
Tabela 8. Izvor prihoda HTZ-a u 2017.godini 20
Tabela 9. Izračun godišnjeg paušalnog iznosa poreza na dohodak po osnovi iznajmljivanja stanova i kuća turistima 28
Tabela 10. Izračun godišnjeg paušalnog iznosa poreza na dohodak po osnovi organiziranja kampova 29
Tabela 11. Visina poreza na kuće za odmor u odabranim gradovima 30

SAŽETAK

Porezi predstavljaju financijsku obvezu koju naplaćuje država bez trenutačne protuusluge kako bi s tim prikupljenim novcem kasnije mogla financirati javne rashode. Svatko je obavezan platiti onaj dio poreza koji mu zakon nalaže te će država zauzvrat naplaćeni iznos vratiti putem javnih usluga obrazovanja, zdravstvene zaštite, socijalne skrbi i slično. Rad se bavi tematikom poreza i načinom na koji ih država prikuplja. Porezni sustav Republike Hrvatske još je uvijek relativno mlad te je tokom godina prošao kroj brojne preinake te ga i danas određuju brojne porezne reforme. Turizam za Republiku Hrvatsku predstavlja jedan od najvažnijih izvora prihoda kojima se puni državni proračun. Upravo iz tog razloga turizam podliježe brojnim poreznim nametima koje možemo podijeliti na direktne i indirektne. Dva zasigurno najvažnija poreza u turzimu su PDV i boravišna pristojba. Porez na dodanu vrijednost jedna je od ključnih odrednica porezne politike u turizmu, te u Hrvatskoj iznosi 25%, dok se snižena stopa od 13% primjenjuje u ugostiteljstvu. Boravišna pristojba je prihod turističkih zajednica kojom se one koriste za izvršavanje svojih zadaća i za svoje poslovanje sukladno godišnjem programu rada i financijskom planu.
Ključne riječi: Porezi, turizam, PDV, boravišna pristojba

SUMMARY

Financial liability is represented through taxes charged by a state without immediate contradictions so that the money collected can later finance public expenditures. Everyone is obliged to pay the part of the tax required by a law which is then refunded through public education, health care, social welfare services and the like. This work deals with tax issues and the way they are collected by a state. The tax system of the Republic of Croatia is still relatively young and has changed many times in the past and still determines many tax reforms. Tourism for the Republic of Croatia is one of the most important sources of revenue to fill the state budget. For this very reason tourism is subject to numerous tax provisions that we can be divided into direct and indirect. The two most important tourist taxes are VAT and tax residence. Value Added Tax is one of the key determinants of tax policy in tourism, and in Croatia it is 25% while the 13% rate is applied to catering. Tax residence is the income of tourist communities used to carry out their duties and for their business according to the annual work program and financial plan.
Key words: Taxes, tourism, VAT, tax residence